

فرم تنظیم اطلاعات شغلی

۱- عنوان :

۲- تعریف شغل :

۳- رشته (گروه شغلی) :

۴- شرح وظایف و مسؤولیتهای اصلی شغل :

۵- اهمیت و ضرورت شغل :

۶- مدرک تحصیلی لازم برای احراز شغل :

☐	مدرک پایان دوره ابتدایی	☐	توانایی خواندن و نوشتن
☐	دیپلم دبیرستان	☐	گواهینامه دوره راهنمایی
☐	کارشناسی	☐	مدرک کاردانی
☐	دکتری	☐	کارشناسی ارشد

۷- مهارتها، تجارب و دوره‌های آموزشی ویژه برای احراز شغل :

- نوع مهارت یا آموزش خاص

- طول دوره آموزشی

- مؤسسه یا مؤسسات آموزش دهنده

۸- شرایط و محیط کار :

☐	فضای سرپوشیده	☐	فضای باز	☐	هوای گرم
☐	هوای بارانی	☐	هوای مرطوب	☐	هوای شرجی
☐	هوای خشک	☐	غبارآلود	☐	فصل معین
☐	مکان معین				

۹- وسایل و ابزار لازم برای انجام شغل

۱۰- خصوصیات جسمانی و تواناییهای لازم برای انجام شغل :

سن..... قد وزن

☐	مقاومت در برابر خستگی	☐	قدرت و سلامت جسمانی
☐	سرعت استفاده از اعضای بدن به ویژه دستها	☐	مهارت بدنی
☐	قدرت کار با موتورها، ابزار و وسایل سنگین	☐	هماهنگی بین چشم و دست
- موارد دیگر...

۱۱- معلولیت‌های بی‌اثر در انجام شغل

۱۲- خصوصیات روانی و توانمندیهای ذهنی لازم برای انجام شغل :

- تواناییهای عمومی ذهنی (هوش عادی)
- استعدادهای خاص : کلامی عددی هنری
- استدلالات قیاسی و استقرایی ادراک مکانیکی تجسم فضایی
- دقت حواس سرعت ادراک حسی

۱۳- رغبت‌های مورد نیاز برای انجام شغل :

- علاقه به مردم علاقه به اشیاء
- علاقه به امور ذهنی و کار با داده‌ها علاقه به امور اداری و دفتری
- علاقه به تغییر و تحول

۱۴- ویژگیهای شخصیتی لازم برای انجام شغل :

- ثبات عاطفی قبول مسئولیت توانایی کار در شرایط دشوار
- سازگاری با دیگران ظاهر آراسته مطلوب بودن رفتار
- برخورد مناسب همدلی و درک دیگران

۱۵- محل‌های اشتغال و استخدام :

سازمان یا مؤسسه دولتی غیر دولتی خود اشتغال

۱۶- جنبه‌های مالی و اقتصادی :

حد متوسط درآمد یا حقوق ثابت اولیه

قانون استخدام کشوری قانون وزارت کار

قانون شرکتهای دولتی مزایا و فوق‌العاده شغل

حق عیال و اولاد

- نحوه ترفیع

- بیمه

- بازنشستگی، وظیفه

- حق مسکن

۱۷- شرایط ارتقاء :

امکانات پیشرفت تحصیلی دوره‌های کوتاه مدت

بلندمدت بورسهای تحصیلی داخلی

بورسهای تحصیلی خارجی

موارد دیگر

۱۸- نحوه استخدام و ورود به شغل :

امتحان و آزمون مصاحبه سرمایه‌گذاری

۱۹- ارتباطهای شغلی :

وابستگی شغلی به مشاغل دیگر همکاری و ارتباط الزامی با صاحبان سایر مشاغل

۲۰- مطلوباتها و محدودیت‌های شغل.

۲۱- اتحادیه، انجمن و تشکیلات حرفه‌ای وابسته به شغل.

۲۲- آینده شغل:

- شرایط اقتصادی

- شرایط اجتماعی

۲۳- جریان یک روز عادی برای شغل.

۲۴- منابع و شیوه‌های کسب اطلاعات بیشتر درباره شغل.

۲۵- توصیه‌ها و پیشنهادات لازم برای داوطلبان ورود به این شغل.

مطالعات موردی (موارد فرضی) Case – Studies

مشاوران عزیز

توجه داشته باشید که در هیچ یک از موارد فرضی مطرح شده اجماع نظر و نتیجه گیری واحد یا رسیدن به راه حلی به اصطلاح منطقی، صحیح، آگاهانه و قابل حصول مدنظر نیست. بلکه آنچه مورد نظر و هدف اصلی این تمرینهاست، تلاش ذهنی دانش آموزان برای کشف راه‌حلهای هرچه بیشتر، ولو غیرمنطقی و بعید، در نظر گرفتن عوامل مؤثر در تصمیم‌گیری، و توجه به مشکلات برنامه‌ریزی و حل مسأله است. لذا، مشاور در هر گروه سعی در نتیجه‌گیری سریع و صحیح نکرده، در ابراز نظر فردی و در میان گذاشتن دانش و تجربه خویش شتاب و اصرار نمی‌ورزد. بلکه در مواقع مقتضی در قالب سؤالهای باز نکاتی را که تصور می‌کند باید مورد توجه دانش‌آموزان قرار گیرد، از کلاس دریافت می‌نماید. معدودی از این نکات، در ذیل هر مورد آمده است.

مشاوران گرامی، مطالعات موردی یقیناً می‌توانند نامحدود باشند، ما صرفاً از باب مثال چند نمونه را ذکر کردیم. هر مشاور می‌تواند با استفاده از تجربیات و خلاقیت‌های ذهنی خویش تا آنجا که مایل باشد و فرصت کلاس اجازه دهد، مواردی را به آنها بیفزاید و نیز می‌تواند به عنوان تکلیف از خود دانش‌آموزان بخواهد هر یک، موردی را که می‌شناسد، یا از طریق دریافت از دیگران می‌تواند تهیه کند و یا با بهره‌گیری از قدرت ابتکار و خلاقیت‌های ذهنی خود می‌تواند طرح نماید، در کلاس ارائه دهد.^۱

۱- حسن دانش‌آموز سال سوم راهنمایی است. مدت دو هفته است که به مدرسه نمی‌رود و با این که اواسط سال تحصیلی است، تصمیم گرفته است ترک تحصیل کند. امکانات مالی خانواده‌اش ضعیف است. دوست دارد سریعتر پولدار شود و به پدر و مادرش هم کمک کند. او تصور می‌کند که راه تحصیل بسیار طولانی است و از این راه نمی‌تواند به آسانی و به سرعت پولدار شود، زیرا نه جزء

۱- شایان ذکر است که در تهیه بعضی از این موارد عده‌ای از مشاوران مسؤول محترم استانها که در گردهمایی آموزشی تیرماه ۷۴ حضور داشتند سهم بوده‌اند. بدین وسیله از یک یک این عزیزان قدردانی نموده، توفیق روزافزونشان را از ایزد منان مسئلت می‌نمایم.

شاگردان ممتاز و درسخوان کلاس است و نه دیگر تحمل مشکلات مالی و محرومیت‌های ناشی از آن را دارد. نمی‌تواند به پدر و مادرش فشار بیاورد که فلان کفش دلخواه او را بخرند و یا پول جیبی لازم را به او بدهند. چون به‌خوبی درک می‌کند که آنها واقعاً در مضیقه‌اند.

پدر و مادر حسن هر دو بیسوادند و نه فقط در مورد ترک تحصیل او نگران نیستند بلکه تلویحاً ترجیح می‌دهند که او هرچه زودتر به سر کاری برود تا لااقل خرج زندگی خویش را تأمین نماید و در این سن دیگر از آنها چیزی نخواهد. درحالی که دانش‌آموزان دیگر با شوق و ذوق به سال تحصیلی آینده فکر می‌کنند و می‌کوشند با نظام جدید آشنا شوند تا با آگاهی و برنامه‌ریزی بهتر وارد دبیرستان شوند، حسن بدون هیچ مهارت و آموزش خاصی مدرسه را به دلیل اینکه راهش طولانی و حاصلش نامعلوم است و او را زود به هدف نمی‌رساند، ترک کرده است.

حسن به شما که هم‌کلاس و هم‌محلّه او هستید و از نیامدن او به مدرسه متأسف شده‌اید می‌گویید از اینکه مدرسه را رها کرده است پشیمان نیست، چون می‌بیند که خیلی از تحصیل کرده‌ها و مدرسه رفته‌ها که وضعیت درسی آنها به مراتب از او بهتر بوده است، هنوز بیکارند. با این منطق، ترجیح می‌دهد که هرچه زودتر به سر کاری برود و گمان می‌کند که شرط اولش قطع امید کردن و جدا شدن از مدرسه است زیرا هیچکس در مدرسه نمی‌تواند به او بگوید چه کند و یا راه چاره‌ای را به او نشان دهد. بنابراین خودش باید به فکر خودش باشد اما نمی‌داند چه کند؟

پدر و مادر پیرش حتی قادر نیستند به او کمک فکری کنند، سرمایه‌ای ندارد، کاری بلد نیست و کسی را نمی‌شناسد که به او کاری بدهد. برای شاگردی به چندین مغازه مکانیکی و تراشکاری نزدیک منزلش مراجعه کرده است اما چون کاری بلد نیست همه به او گفته‌اند که به شاگرد نیاز ندارند.

شما که از پریشانی و وضعیت نابسامان او متأثر شده‌اید می‌کوشید که به او امید دهید. به او می‌گویید: حسن، حتماً راه‌حلی وجود دارد و ان‌شاءالله در فرصتی مناسب به اتفاق راجع به آینده و کار او فکر می‌کنید و با دیگران هم در این مورد مشورت خواهید کرد تا به امید خدا بهترین راه‌حل را بیابید. اولین پیشنهاد شما به او این است که فعلاً به مدرسه بیاید و با معلم ورزش، که حسن را که گل‌زن خوب تیم است و بسیار دوست دارد، مشککش را در میان بگذارد. شاید او راه‌حل بهتری سراغ داشته باشد و در پیدا کردن کار به او کمک کند. در ضمن به او قول می‌دهید که خودتان هم به مشکل او فکر کنید و اگر بخواهد، حاضرید فردا به اتفاق نزد معلم ورزش بروید. شما به او می‌گویید که از نظام جدید دبیرستان چیزهایی می‌دانید، شاید دوره‌های کوتاهی باشد که او بتواند کاری یاد بگیرد. چون برای خرید منزل عجله دارید از او خداحافظی می‌کنید و به او قول می‌دهید که فردا راجع

به این موضوع با او بیشتر صحبت کنید. روز بعد چه پیشنهادهایی به او خواهید کرد؟
نکات قابل توجه مورد ۱: جلب توجه دانش‌آموزان به نقش و اهمیت تحصیل و مهارت‌آموزی جهت کارایی و اشتغال، برجسته نمودن ارزشهای شخصی و اجتماعی تحصیل علاوه بر ارزشهای اقتصادی آن، اهمیت مشورت در اخذ تصمیم و حل مشکل و ضرورت کسب اطلاعات برای رسیدن به هدف، اهمیت صبر و شکیبایی در به تعویق انداختن ارضای نیازها و لذات آنی جهت رسیدن به اهداف برتر، زیان ستا‌یزدگی در اخذ تصمیم و ترک تحصیل لزوم برنامه‌ریزی و اندیشیدن به تحصیل و کار توأم، اندیشیدن به مشاغل تابستانی، کارهای پاره‌وقت، تحصیل شبانه و ... مفید به نظر می‌آید.

۲- فرشته دانش‌آموز سال اول نظام جدید است. مادرش خانه‌دار و پدرش کارگر ساده یک کارخانه است. او دو برادر و دو خواهر دارد که همه به جز یک برادر که دانشجوی سال اول ادبیات است، از او کوچکترند.

فرشته وضعیت تحصیلی چندان مطلوبی ندارد. در اکثر دروس مربوط به ترم اول نمره کمتر از ۱۰ گرفته است. اما علیرغم این امر به درس و تحصیل بسیار علاقه‌مند است و دوست دارد که در رشته زبان و ادبیات عرب ادامه تحصیل دهد. قابل ذکر است که او در درس ادبیات فارسی و عربی پیشرفت نسبتاً متوسطی دارد. علاوه بر این به فعالیتهای هنری، به‌ویژه نقاشی و خطاطی هم علاقه‌مند است.

فرشته پس از دریافت کارنامه ترم اول و مشاهده نقاط ضعف و معدل کم خویش، با توجه به این که یک ترم دیگر برای انتخاب رشته بیشتر فرصت ندارد، به این فکر افتاده است که از هم‌اکنون برای خود برنامه‌ریزی کند تا اگر راه چاره‌ای برای جبران کمبودهایش وجود داشته باشد، این فرصت باقی‌مانده را از دست ندهد. با این که به عربی علاقه دارد، دوست دارد بدانند اصولاً با معدل ۱۱ چه شاخه‌هایی را می‌تواند انتخاب کند. همچنین می‌خواهد بدانند برای انتخاب رشته علوم انسانی از چه دروسی باید نمره ۱۰ یا بالاتر بیاورد، و اگر چنانچه بخواهد یکی از رشته‌های هنر را انتخاب کند چه باید بکند؟ و چه رشته‌هایی وجود دارد؟ و کدامیک از آنها برای او مناسب‌تر است؟

شما به‌عنوان یک دوست و مشاور به او می‌گویید که بهتر بود از ابتدای ترم به فکر برنامه‌ریزی تحصیلی سال آینده خود می‌افتاد تا از طریق تلاش بیشتر و کار جبرانی در درسهایی که لازمه انتخاب

رشته سال آینده او بود نمره بیشتری کسب می کرد. اما نومیذش نمی کنید و ادامه می دهید که خوشبختانه هنوز هم فرصت باقی است و می تواند جبران نماید و با تلاش بیشتر و کسب آگاهی و اطلاعات لازم و مورد نیازش برای آینده تحصیلی اش، بهترین تصمیم را بگیرد. از راه همفکری در مسیر یک انتخاب آگاهانه، عاقلانه و قابل حصول پیشنهادهایی را که به وی توصیه می کنید، مطرح سازید.

نکات قابل توجه مورد ۲: اهمیت برنامه ریزی به موقع، داشتن هدف و تلاش برای رسیدن به آن، از دست ندادن فرصتها، نقش و اهمیت به موقع کسب اطلاعات مورد نیاز شخص برای برنامه ریزی و تصمیم گیری، تعمق در خواسته ها، رغبتها، استعدادها و گزینه های موجود برای فرد، بهره جویی از دانش، آگاهی، اندیشه و مشورت دیگران از جمله مشاور مدرسه، دبیر راهنما، برادر فرشته، همکلاسی ها و ...

۳- سیدجعفر دانش آموز ترم سوم ریاضی و فیزیک شاخه نظری است. او ۱۶ سال دارد. پدرش کارگر ساختمان و مادرش خانه دار است. او سه برادر دارد که همگی از او بزرگترند. دو تن از آنان مغازه دارند و برادر سوم در یک دفتر فنی - مهندسی کار می کند. او معتقد است که اگر سیدجعفر در رشته نقشه کشی شاخه کاردانش درس بخواند، می تواند در دفتری که خودش کار می کند به راحتی برای او کار پیدا کند. سیدجعفر که خودش علاقه مند است تحصیلش را تا مقطع دانشگاه ادامه دهد، فکر می کند که با رفتن به شاخه کاردانش دیگر نمی تواند به تحصیلاتش ادامه دهد. نمرات درسی او، نتیجه آزمونهای و بررسیهای مشاوره ای نشان داده است که وی در رشته ریاضی - فیزیک موفق تر است. در عین حال در فرم شماره ۱ تمام اولویتها را احراز کرده است. سیدجعفر در انتخاب، دچار بی تصمیمی است. نمی داند به پیشنهاد برادرش عمل کند و تغییر رشته دهد تا آینده شغلی اش را از هم اکنون تضمین کند و یا به راه خود ادامه دهد و فعلاً به اشتغال و پیدا کردن کار نیندیشد! در همفکری با او پیشنهادهای شما چیست؟

نکات قابل توجه مورد ۳: ایجاد انگیزه برای شناخت بیشتر شاخه کار-دانش و فنی-حرفه ای و امکان ادامه تحصیل در دوره کاردانی و بالاتر در این دو شاخه، آشنایی بیشتر با مسائل تغییر رشته، در نظر گرفتن رغبتهای تحصیلی - شغلی فرد در گزینش، علاقه و استعداد سیدجعفر برای نقشه کشی، جلب توجه دانش آموزان به عوامل مؤثر دیگر در انتخاب و تصمیم گیری از جمله معدل کل فرد و احتمال قبولی در مقطع پیش دانشگاهی و دانشگاهی، مشاغلی که خود فرد بدانها اندیشیده است و

دوست دارد در آینده، به آنها بپردازد، زمینه‌های موجود برای اشتغال در آینده، نیازمندیهای مالی فرد و خانواده‌اش در حال حاضر... .

۴- فاطمه دانش آموز ترم اول دبیرستان نظام جدید است. قرار است مانند سایر دانش‌آموزان تا پایان سال، رشته تحصیلی خود را انتخاب کند. او از ابتدای سال به این مسأله فکر کرده است، زیرا علاقه زیادی به ادامه تحصیل در دانشگاه دارد و حساس است که رشته تحصیلی دبیرستانش با رشته مورد علاقه‌اش در دانشگاه ارتباط داشته باشد. در عین حال می‌خواهد دستش باز باشد تا اگر به دلایلی از جمله کسب اطلاعات تحصیلی - شغلی بیشتر و یا تغییر رغبت مایل بود در رشته دیگری ادامه تحصیل دهد، به راحتی و با حداقل زمان تلف شده بتواند تغییر رشته دهد.

فاطمه در حال حاضر دوست دارد که ان‌شاءالله در دانشگاه حقوق بخواند و وکیل ورزیده‌ای شود. به فیلمهای تلویزیونی مربوط به مسایل حقوقی علاقه مند است و کشف جرم و حمایت از حقوق دیگران برایش کار جالبی است. او می‌کوشد که هرچه زودتر پاسخ سؤالهای زیر را بیابد:

۱- برای کسب اطلاعات در مورد انواع رشته‌های دبیرستانی و شرایط انتخاب آنها به چه کسانی و یا چه منابعی می‌تواند مراجعه کند؟

۲- چه معیارها و ملاکهایی را برای انتخاب رشته باید در نظر بگیرد؟

۳- از چه راهها و یا منابعی برای کسب اطلاعات موثق در مورد رشته‌های تحصیلی دانشگاهی می‌تواند استفاده کند؟

۴- چنانچه رشته مورد علاقه فعلی‌اش را انتخاب کرد، برای کسب موفقیت در آن و احتمال تغییر رشته در طول تحصیل چه اقداماتی را باید انجام دهد؟

در یافتن پاسخ به پرسشهای فاطمه، که می‌تواند برای خود شما هم مفید باشد، چگونه او را یاری می‌دهید؟

برای یک برنامه‌ریزی آگاهانه و عاقلانه فاطمه چه عواملی را باید در نظر گیرد؟ آیا اندیشه‌های او واقع بینانه است؟

نکات قابل توجه مورد ۴: جلب نظر دانش‌آموزان به واقعیت‌های مطرح شده در این مورد فرضی از جمله: احتمال تغییر و گسترش رغبت‌های فرد به دلایل مختلف از قبیل شناخت بیشتر خود و امکانات محیطی، اهمیت برخورداری از اندیشه انعطاف پذیر در رابطه با هدفهای تحصیلی - شغلی.

این که ممکن است حصول یک تصمیم از پیش اتخاذ شده به دلایل گوناگون شخصی و محیطی غیرقابل پیش‌بینی، مقدور نباشد.

توجه دادن به شیوه‌ها و منابع مختلف کسب اطلاعات تحصیلی – شغلی از جمله استفاده از مطالب نوشته شده مانند بروشورها، دفترچه‌های راهنمای کنکور، کتابها یا مجله‌های موجود، کسب اطلاع از افراد مختلف از جمله مشاور مدرسه، دبیر راهنما و سایر دبیران، والدین، اقوام، دوستان و مصاحبه با دانش‌آموزان سالهای بالاتر، دانشجویان دانشگاهها، اساتید، صاحبان مشاغل و....
تعمق بر معیارهای انتخاب رشته و عوامل فردی و محیطی مؤثر در اتخاذ تصمیمات تحصیلی – شغلی، هدف داشتن، توکل بر خدا، تلاش و پشتکار و مساعی خود فرد در خوب درس خواندن به‌عنوان مهمترین عامل موفقیت و پیشرفت و....

۵- مرتضی فردی است واقع‌بین، برخوردار از مهارت‌های مکانیکی، جدیت در کار، تفکر عملی و قدرت جسمانی. او از هر فرصتی برای ساختن ابزارهای ساده با استفاده از وسایل اولیه مثل تخته و میخ بهره می‌گیرد. مرتضی ترم دوم دبیرستان نظام جدید را می‌گذراند و در آستانه انتخاب رشته تحصیلی قرار دارد. بسیار دوست دارد که آرزوی مادرش را تحقق بخشد و مانند پسرخاله‌اش پزشک شود.

در ترم اول نتوانسته است از درس زیست‌شناسی نمره مطلوب را به‌دست آورد و نمره درس شیمی‌اش هم به حد نصاب لازم برای رشته تجربی نرسیده است. اما شرایط ورود به رشته‌های علوم انسانی، فنی – حرفه‌ای و کار – دانش را کسب کرده است. او در بالاترین سطحی و تردید بسر می‌برد و نمی‌داند چه تصمیمی بگیرد. آیا امتحان تغییر رشته بدهد تا شرایط و ضوابط رشته تجربی را به‌دست آورد و یا در یکی از رشته‌هایی که شرایط ورود به آن را دارد ادامه تحصیل بدهد. به‌عنوان یک دوست و همکلاس، در تصریح اهدافش، چگونه می‌توانید به او کمک کنید؟ پاسخ به چه پرسشهایی می‌تواند در رفع بالاترین سطحی و تردید ذهنی او مؤثر باشد؟

نکات قابل توجه مورد ۵: لزوم صراحت هدفهای فرد برای یک برنامه‌ریزی مفید و عملی، اهمیت و نقش طرح پرسشهای ذهنی و معقول برای تصریح هدفها، توجه به زمینه‌های رغبت و استعداد فرد، بررسی شیوه‌های ممکن برای برطرف ساختن تعارض احتمالی بین خواسته‌ها، رغبت‌ها و تمایلات فرد و اعضای خانواده خصوصاً والدین، بررسی علل افت‌ها و نقاط ضعف شخص بطور

مقطعی و طی سالیان تحصیل، اندیشیدن به راه‌حلهای جبرانی، توجه به ارزش و اهمیت خودشناسی، تعمق و تفکر در خویشتن و نقش مشورت در تصریح راه‌حلهای

۶- سولماز وارد سال آخر رشته ریاضی - فیزیک دبیرستان می‌شود. سال گذشته در آزمون ورودی دانشگاه شرکت کرده و نمرات خوبی به‌دست آورد. نمرات او اکثراً هجده و نوزده هستند. او می‌خواهد به دانشگاه برود و در رشته ریاضی ادامه تحصیل دهد. اما، پدرش می‌گوید تحصیلات دانشگاهی برای دختران بی‌فایده است؛ زیرا، برای مادر شدن و خانه‌داری به آن نیازی ندارند. او معتقد است که بعد از دبیرستان سولماز باید سر کار برود و او به وی کمک خواهد کرد تا کاری پیدا کند. سولماز برادری دارد که سه سال از او کوچکتر است، خواهر ندارد، مادر او شاغل نیست و پدرش مالک و گرداننده یک مزرعه بزرگ است.

فکر می‌کنید سولماز در مورد رفتن به دانشگاه چه تصمیمی باید بگیرد؟
آیا باید سعی کند که نگرش پدرش را تغییر دهد؟ در صورت بلی و یا خیر جواب خود را تفسیر کنید.

اگر در دانشگاه رشته ریاضی را انتخاب کند، به چه مشاغلی می‌تواند وارد شود؟
در دنبال کردن مشاغلی که از ریاضیات استفاده می‌کنند، سولماز با چه مشکلات یا موانعی ممکن است روبرو شود؟

نکات قابل توجه مورد ۶: بحث و بررسی ارزش تحصیل و رابطه آن با جنسیت، توجه به حقانیت عدم تبعیض تحصیلی برای دو جنس، انتخاب با توجه به رغبت و استعدادها و دیگر زمینه‌های تفاوت‌های فردی، ارتباط تحصیل با انجام وظایف مادری و خانه‌داری، چگونگی تعارض این وظایف و تعمق در راه‌حلهای، توجه به تعارض در اندیشه پدر پیرامون مفید نبودن تحصیل و تعارض آن با خانه‌داری و در مقابل حمایت او از اشتغال برای دخترش، توجه به رابطه تحصیل بیشتر و اشتغال در سطوح بالاتر و تخصصی، توجه به مشاغل تیپ مردانه و زنانه و تقسیم کار و گرایشهای طبیعی دو جنس به زمینه‌های شغلی متناسب با ویژگیهای جسمی و طبیعی و نقشها و مسؤولیتهای اجتماعی و خانوادگی، جستجوی مشاغل مرتبط با رشته ریاضی و بررسی موانع و مشکلات احتمالی این مشاغل برای یک زن و

۷- اکبر دانش آموز سال اول متوسطه نظام جدید است. وضعیت تحصیلی او نسبتاً خوب است. معدل کل سال سوم دوره راهنمایی او شانزده بوده است. از نظر شخصیتی، فردی اجتماعی است، طوری که می توان گفت در برقراری روابط اجتماعی با دیگران از مهارتهای خوبی برخوردار است. هر مسؤولیتی که بر عهده او گذاشته می شود، سعی می کند به نحو احسن انجام دهد. برای فعالیتها و قراردادهای درون گروهی احترام زیادی قائل است. به نظر می رسد که از فعالیتهای فکری سازمان یافته زیاد خوشش نمی آید.

پدر اکبر کارمند شهرداری و مادرش بیسواد و خانه دار است. پدر و مادرش هیچگونه دخالتی در امر تحصیل او ندارند و به ندرت به مدرسه مراجعه کرده اند. آنها فکر می کنند چون اکبر کمی دچار لکنت زبان است، تحصیل برای او فایده زیادی ندارد و بهتر است که در مشاغل آزاد فعالیت نماید. اما اکبر شغل معلمی را دوست دارد و تصمیم گرفته است که وارد رشته نظری شود تا در آینده معلم شود. با توجه به داده های فوق :

- ۱- نگرش خانواده اکبر را نسبت به او چگونه ارزیابی می کنید؟
- ۲- آیا اکبر تصمیم تحصیلی - شغلی معقولی گرفته است؟ چرا؟
- ۳- اگر اکبر بخواهد برای برنامه ریزی تحصیلی - شغلی با شما مشورت کند، در همفکری با او نظرش را به چه نکاتی جلب می کنید؟

نکات قابل توجه مورد ۷: جلب نظر دانش آموزان به ویژگیهای جسمانی و الزامات فیزیولوژیک مورد نیاز برای بعضی از مشاغل. از جمله اینکه لکنت زبان در شغل معلمی یک عامل محدودکننده است و یا ضعف بینایی مانع از ورود به شغل خلبانی است و امثالهم. بحث پیرامون مشاغل دیگری که الزامات خاص جسمانی دارند. لکنت زبان مشکلی است که در ۸۰٪ موارد تا سن ۱۸ سالگی خودبه خود برطرف می شود. مشورت پزشکی در مورد بررسی علت لکنت زبان اکبر و احتمال برطرف شدن آن، بررسی علل رغبت اکبر به شغل معلمی، توجه به گسترش رغبتها در سالهای آینده و لذا برنامه ریزی انعطاف پذیر، بحث پیرامون محدودیتهای و مزیتهای شغل معلمی، زمینه های تحصیلی - شغلی مربوط به حرفه معلمی و....

۸- زینب دانش آموز ترم دوم نظام جدید است. نمرات وی در پایان نیمسال اول عموماً بین ۱۲ تا ۱۵ بوده است. فقط در درس آیین نگارش ۱۸ گرفته است. در اوقات فراغتش دائماً در حال نوشتن

است و از جمع دوستانش کناره می‌گیرد. ترم گذشته برای روزنامه دیواری مدرسه یک داستان تخیلی نوشته است. پدر زینب کتابدار کتابخانه عمومی شهر است و اصرار دارد که دخترش در رشته علوم تجربی ادامه تحصیل دهد اما از اظهارات زینب استنباط می‌شود که به درس ریاضی و شیمی آنچنان علاقه مند نیست. لیکن پدرش معتقد است که چون برادر بزرگتر او به رشته تجربی رفته و موفق است، قطعاً او هم می‌تواند موفق باشد. زیرا، او اهل مطالعه است. وی هر وقت به کتابخانه محل کار پدرش می‌رود به طرف کتابهای داستانی و مجلات می‌رود و ساعتها به خواندن این کتابها می‌پردازد. در بررسیهایی که مشاور مدرسه به عمل آورده است، اعلام کرده که زینب به هر رشته و شاخه‌ای که بخواهد می‌تواند برود. زینب بر سر این دو راهی مانده است که آیا به خواسته پدرش عمل کند و یا سهامت مخالفت با پدر را داشته باشد و ابراز کند که دوست دارد رشته‌ای را بخواند که از او یک نویسنده بسازد. اما او هنوز نمی‌داند که برای نویسنده شدن چه رشته‌ای را باید انتخاب کند و یا از چه کسانی و به چه طریقی می‌تواند اطلاعات بیشتری در مورد شغل نویسندگی به دست آورد.

همچنین او فکر می‌کند که آیا از راه نویسندگی، صرفنظر از علاقه‌ای که به آن دارد، می‌تواند به عنوان یک شغل نیازهای مادی خود را تأمین کند؟ و اگر چنین باشد کجا و در چه سازمانها یا نهادهایی می‌تواند استخدام شود؟ اگر کسی او را استخدام نکرد از راه نویسندگی آزاد چگونه می‌تواند امرار معاش کند و مشکلات اقتصادی زندگیش را برطرف سازد؟

به نظر می‌رسد که زینب ابهامات زیادی در مورد رشته تحصیلی - شغلی مورد علاقه‌اش دارد و آینده به هیچ وجه برایش روشن نیست. به عنوان یک دوست و مشاور آگاه چگونه می‌توانید در یافتن پاسخ به سؤالهای زیادی که فکر زینب را به خود مشغول داشته به او کمک کنید.

به نظر شما غیر از پاسخ دادن به پرسشهای فوق، آیا سؤال یا سؤالهای دیگری هم هست که در انتخاب یک رشته تحصیلی - شغلی آگاهانه و عاقلانه زینب باید برای خود مطرح سازد؟

نکات قابل توجه مورد ۸: جلب نظر دانش‌آموزان به تفاوت‌های فردی و اینکه حتی خواهران و برادران دوقلو و یکسان هم ممکن است علایق و استعداد‌های متفاوتی داشته باشند. هرکس براساس رغبت و توانمندیهای خود باید راه تحصیل و شغلش را بیابد و نه همانندی و همسانی و یا رقابت ناصحیح. ایجاد انگیزه برای یافتن پاسخهای مطرح شده در مورد شغل نویسندگی، تسویق دانش‌آموزان به مصاحبه با یک نویسنده و تهیه بروشور شغلی، در این مورد می‌توان از نویسندگان دائمی مقالات روزنامه‌ها و مجلات استفاده کرد، بحث پیرامون مشاغل مرتبط با نویسندگی از جمله نشر کتاب و مترجمی، مصاحبه با یک ناشر، یک مترجم و....

۹- حمید ۱۷ ساله، دانش‌آموز سال اول نظام جدید و آخرین فرزند خانواده است علاقه زیادی به تحصیل ندارد. یکبار مشروط شده است. از دروس حفظی خوشش نمی‌آید. تنها به کارهای عملی و فنی علاقه نشان می‌دهد. پدر سخت‌گیری دارد که پافشاری می‌کند او حتماً باید درس بخواند. او می‌گوید همه اهل خانواده تحصیل کرده‌اند و این ننگی است که حمید بخواهد به تحصیل خود آن هم در رشته تجربی ادامه ندهد. در این چند ترم حمید همواره با تمسخر و توییح پدر روبرو بوده است. پدرش تهدید کرده که اگر به همین وضع ادامه دهد او را از منزل بیرون می‌کند.

حمید با شما که یکی از دوستان خوب و آگاه او هستید به درد دل و مشورت نشست است. چگونه با او همدلی و همفکری می‌کنید؟ برای رفع مشکل او با پدرش چه راه‌حلهایی به نظرتان می‌رسد؟ برای یک برنامه‌ریزی تحصیلی - شغلی امیدبخش نظر او را می‌توانید به چه کارهایی جلب کنید؟

نکات قابل توجه مورد ۹: بررسی علل ضعف تحصیلی و تمهیدات جبرانی، بررسی شیوه‌های متقاعد ساختن والدین به آزادی عمل و مسؤولیت‌پذیری فرد برای تصمیم‌گیری - کمک گرفتن از مادر در این مورد و دیگر خواهران و برادران بزرگتر و احتمالاً افراد با نفوذ فامیل که مورد احترام مدیر هستند، کمک گرفتن از مشاور در مدرسه، ایجاد انگیزه تحصیلی با اقدام به برنامه‌ریزی صحیح و به موقع برای رشته مورد علاقه حمید و....

۱۰- زهرا دانش‌آموز سال سوم راهنمایی است. دختری است ۱۵ ساله، درشت اندام و خوش‌سینما. معدل نمرات درسی‌اش پایین‌تر از حد متوسط کلاس است. علاقه چندانی به درس و مدرسه نشان نمی‌دهد. پدرش تاجر فرش و مادرش خانه‌دار است. پدر او علیرغم میل مادرش از آمدن خواستگار برای دخترش در این سن استقبال می‌کند و اخیراً خواستگاران متعددی را به منزل دعوت کرده است.

مادر زهرا شدیداً مخالف است که دختر در این سن و سال به خانه بخت برود او معتقد است که زهرا باید به تحصیل خود ادامه دهد. اما، خود زهرا، که تمایل زیادی به درس خواندن ندارد، گمان می‌کند که آمادگی لازم را برای زندگی مشترک و ازدواج دارد.

او بیش از آن که به زندگی تحصیلی خود بیندیشد و نگران برنامه‌ریزی درسی‌اش باشد در فکر لباسهای مد روز و در اندیشه و گفتار لوازم لوکس زندگی است. مشکل مادر زهرا این است که در تشویق زهرا به ادامه تحصیل قادر نیست نظر همسرش را جلب کند.

آیا نگرانی مادر زهرا بجاست؟ چگونه می‌تواند پدر زهرا را با خودش هم عقیده سازد؟ آیا زهرا به آینده خود درست می‌اندیشد؟ اگر زهرا از ادامه تحصیل صرفنظر کند و در این سن اقدام به ازدواج نماید، چه نکاتی را در برنامه‌ریزی آینده خود نادیده گرفته است؟ ازدواج زودرس احتمال دارد چه مشکلاتی را برای زهرا پیش آورد؟

نکات قابل توجه مورد ۱۰: جلب توجه دانش‌آموز به علل اختلاف نظر و عقاید افراد (پدر و مادر زهرا)، بررسی شیوه‌های نزدیک‌سازی عقاید، توجه به مشکلات ازدواج زودرس، توجه به عدم اخذ هرگونه مهارت یا دانشی که فرد می‌تواند در آینده، در صورت نیاز، براساس آن به اشتغال و کاری دست زند، بحث پیرامون مزایای تحصیل و تجربه بیشتر برای یک مادر و همسر، لزوم برخورداری از ارزشهای اصیل، فلسفه و خط‌مشی مفید برای زندگی، توجه به پختگی عاطفی - عقلی - اجتماعی - تحصیلی و احتمالاً شخصی برای بهره‌وری بیشتر در یک زندگی موفق و توأم با پیشرفت و....

بلوغ حرفه‌ای

چکیده: در این مقاله پس از اشاره‌ای مختصر به اهمیت کار، بلوغ حرفه‌ای، ویژگیهای فردی که از نظر حرفه‌ای بالغ است و ارکان رشد حرفه‌ای تبیین خواهد شد.

اهمیت کار

از دیدگاه مذهبی کار یا شغل وسیله‌ای است برای کسب روزی، خدمت به خلق، جلب رضایت پروردگار، قرب الی الله و صیقل بخشیدن به روح و روان آدمی. از دیدگاه اقتصادی کار به منظور کسب استقلال مالی و تأمین نیازهای مادی و لذت بردن از زندگی، ضرورت می‌یابد. جامعه‌شناسان کار را برای ارتباط با جامعه، همانندی با گروه و تأمین نیازهای اجتماعی انسان ضروری می‌دانند و روان‌شناسان کار را پاسخگوی بسیاری از نیازهای ضروری انسان از جمله: نیاز به پذیرش و تأیید دیگران، نیاز به کسب موفقیت و تسلط بر امور، نیاز به مقام و موقعیت اجتماعی، نیاز به روابط شخصی و اجتماعی و احساس تعلق به گروه، نیاز به خدمت کردن به دیگران و برخورداری از احساس مفید بودن و ارزشمندی وجودی، پرهیز از بوجی و بی‌حاصلی، بقای عزت‌نفس و خلاصه ضامن سلامت روان می‌دانند.

کار فرد شاخص مهمی برای تبیین شخصیت اوست. چنانکه در شناسایی فردی ناشناخته

معمولاً می‌پرسیم: که او چه کاره است؟ عناوینی چون نقاش، جوشکار، پزشک، سیاستمدار، معلم و غیره اطلاعات زیادی را پیرامون وضعیت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی شخص فراهم ساخته، الگوی شخصیتی خاصی را برای شنونده متصور می‌سازد. در بررسی‌های علمی بین شغل و پایگاه اجتماعی فرد همبستگی بالایی (حدود ۹۰٪) به دست آمده است. می‌توان گفت شخصیت فرد مرهون کار و عمل اوست. چنانکه قرآن مجید (سوره مبارکه مدثر آیه ۳۸) می‌فرماید: **كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ** (هر فردی در گرو کاری است که انجام داده است).

کار یا شغل نه تنها وسیله تأمین نیازهای اقتصادی، اجتماعی و روانی شخص و بیانگر شخصیت و جایگاه اجتماعی اوست بلکه در شکل‌گیری ارزشها، رویه‌ها، نحوه زندگی، رفتار اجتماعی و سلوک او، حتی در شیوه سخن گفتن و لباس پوشیدن، نحوه گذراندن اوقات فراغت، روند دوستیها و محل سکونت او نقشی بسزا ایفا می‌کند. به عبارت دیگر کار نه تنها وسیله امرار معاش فرد بلکه شیوه زندگی او و نقشی است که در اجتماع ایفا می‌کند. تحقیق نشان می‌دهد که بعد از سلامت جسمانی توفیق شغلی مهمترین عامل سلامت روان و شادکامی و سعادت انسانهاست. از این رو آموزش و پرورش که موجب هدایت فرد در کسب این توفیق شود، از اولویت خاصی برخوردار است و باید سرلوحه هدفهای هر نظام پیشرفته آموزشی قرار گیرد.

بلوغ حرفه‌ای^۱

با توجه به اهمیت و نقشی که کار در زندگی انسان دارد ضرورت اتخاذ تصمیمات شغلی متناسب با نیازها و ویژگیهای فردی، مبرهن است. یک‌گزینش شغلی واقع‌بینانه و قابل حصول که پاسخگوی نیازهای برحق اقتصادی، اجتماعی و روانی فرد، موجب رضایت خاطر او و مورد نیاز جامعه باشد، تنها در سایه رشد و بلوغ حرفه‌ای میسر است.

تصمیمات آگاهانه شغلی هرگز یک شبه اتخاذ نمی‌شوند بلکه حاصل روند تکاملی رشد حرفه‌ای شخص هستند. فرآیند رشد حرفه‌ای همانند دیگر جنبه‌های رشد (جسمی - ذهنی، عاطفی، تحصیلی، اجتماعی، اخلاقی و...) مراحل متعددی را سپری می‌کند که از دیدگاه صاحب‌نظران مختلف متفاوت ذکر شده‌اند. ارکان اصلی رشد و بلوغ حرفه‌ای عبارتند از: خودشناسی و برخورداری از اعتماد به نفس و احترام بنفس یا برخورداری از اطلاعات شغلی موثق و جامع، داشتن اعتقاد به کار، ارزشها و

۱- در این مقاله بلوغ حرفه‌ای (Vocational Maturity) مترادف Career Maturity بکار رفته است، و منظور از حرفه که در لفظ عام مترادف شغل بکار می‌رود، سیر شغلی (Career) یا مجموعه موقعیتهای کاری است که فرد در طی زندگی خود به آنها اشتغال می‌ورزد.

عادات صحیح کاری و برخورداری از مهارت‌های برنامه‌ریزی و مشکل‌گشایی. بی‌تردید شناخت این عوامل برای کلیهٔ مربیان تعلیم و تربیت از جمله والدین، معلمان، مدیران، مشاوران و همه کسانی که به طریقی در هدایت زندگی شغلی جوانان سهیم‌اند حائز اهمیت است. شالودهٔ رشد این عوامل از همان آغاز کودکی و در خانواده ریخته می‌شود و به تدریج طی سالهای دبستان، راهنمایی و دبیرستان شکل می‌گیرد. بدین ترتیب، فراهم ساختن زمینه‌های مساعد آموزش و پرورش زندگی شغلی کودکان و نوجوانان مسؤلیتی تیمی است که سهامداران آن خانه، مدرسه و دیگر نهادهای جامعه هستند.

به نگارش هیلی (Healy) فردی که از نظر حرفه‌ای بالغ است تواناییها، علاقه‌ها و ارزشهایش را می‌شناسد. از اعتماد به نفس و عزت‌نفس کافی برخوردار است. از خویشتن راضی است بدین معنی که ارزشیابی مثبتی از خود می‌نماید و انتظار دارد که در کارش موفق باشد. چنین فردی به تدریج که زندگی شغلی‌اش گسترش می‌یابد برای گزینه‌های متعددی که پیش می‌آید، برنامه‌ریزی می‌کند و از فنون مشکل‌گشایی و حل مسأله در رفع موانع و سازش با مشکلات استفاده می‌کند. برخورداری از تواناییهای برنامه‌ریزی و مشکل‌گشایی وی را قادر می‌سازد که احساس کند زندگی شغلی‌اش را در کنترل خویش دارد.

فردی که از نظر حرفه‌ای بالغ است، دانش افزاینده‌ای راجع به دنیای کار دارد. می‌داند که چطور کسب اطلاعات کند و چگونه برای یک برنامهٔ آموزشی یا شغل درخواست نماید. او به کار ارزش می‌نهد، در عین حال تشخیص می‌دهد که هر شغل مزایا و محدودیتهایی دارد و رضایت شغلی، امری نسبی است. او به برنامه‌ریزی اهمیت می‌دهد و معتقد است تنها راهی که می‌تواند او را در رسیدن به هدفهای تحصیلی - شغلی با معنی و رضایت بخش مطمئن سازد، برنامه‌ریزی صحیح است. یک فرد بالغ حرفه‌ای از عادات خوب کاری چون همکاری با دیگران، وقت‌شناسی، پشتکار، نظم و انضباط، مسؤلیت‌پذیری و قابلیت اعتماد برخوردار است.

جردن (Jordan) فردی را که از نظر حرفه‌ای رشد یافته است، با ویژگیهای زیر تصویر می‌کند:

- ۱- با منابع و موقعیتهای محیطی و نحوهٔ استفاده مؤثر از آنها آشنایی بیشتری دارد.
- ۲- نسبت به گزینشهای دور و نزدیک توجه و آگاهی بیشتری دارد.
- ۳- از خویشتن و محیط، بررسی و تفحص منظم‌تر و مؤثرتری به عمل می‌آورد.
- ۴- از اطلاعات تحصیلی و شغلی وسیع‌تر و دقیقتر برخوردار است.
- ۵- از عواملی که باید در اتخاذ تصمیمات مختلف مورد نظر قرار گیرند، درک بهتری دارد.
- ۶- از عواملی که ممکن است نقشه‌های فرد را دگرگون سازند یا به تأخیر اندازند و همچنین شیوهٔ پیشگیری یا مقابله با این رویدادهای احتمالی آگاهی بیشتری دارد.

- ۷- در تصمیمات شخصی بیشتر قبول مسئولیت می‌کند.
- ۸- از توانایی خود در تعیین مسیر و حصول نتایج تصمیماتی که اتخاذ می‌کند، آگاهی بیشتری دارد.
- ۹- از امکانات و محدودیتهای فردی خویش و کاربرد آنها در گزینشها آگاهتر است.
- ۱۰- درک شخصی واضحتر، جامعتر و واقع بینانهتری از خود دارد.
- ۱۱- قادر است ادراکی را که از خویشتن دارد به صورت کلی و نیز به زبان شغلی و اصطلاحات حرفه‌ای دقیق تر بیان کند.
- ۱۲- به هدفهای شخصی و در نتیجه به حرفه خود احساس تعهد بیشتری دارد.
- ۱۳- از هدفهای مشخص تر و ثابت تر و واقع بینانهتری برخوردار است.
- ۱۴- برای رسیدن به هدفهای خود طرحهای مشخصتری دارد.
- ۱۵- از هدفها و در نهایت از حرفه‌ای که با رغبتها، تواناییها و ارزشها، خصوصیات شخصیتی، خویشتن پنداری، تجارب کاری و مهارتهای شغلی او سازگارترند، برخوردار است.
- ۱۶- قادر است بین آرزو و واقعیت، آنچه را که در آینده امیدوار است بدست آورد و آنچه که عملی است، مصالحه و سازش برقرار نماید.
- ۱۷- محیطهای تحصیلی و حرفه‌ای را که مناسبتر با شخصیت و نحوه زندگی اوست، انتخاب می‌کند.
- ۱۸- از کارهای ثابت که امنیت شغلی و یک معاش سالم را ارائه دهد، استقبال می‌کند.
- آموزش و پرورش عناصر رشد و بلوغ حرفه‌ای باید در مراحل مختلف از پیش دبستان تا دبیرستان، متناسب با سطح رشد ذهنی فرد، به صورت یک سلسله تکالیف تکاملی در فرآیند رشد و یادگیری برنامه‌ریزی شود. طوری که در پایان دوره دبیرستان فرد بر مبنای این آموزشها به بلوغ حرفه‌ای دست یابد و قادر باشد رشته تحصیلی مقطع بعدی یا شغلی را که واقع بینانه و قابل حصول و متناسب با تواناییها، استعدادها، نیازها و امکانات شغلی و محیطی اوست، انتخاب نماید.
- اگر زمینه‌های رشد حرفه‌ای^۱ کودک فراهم نشود، در مقاطع حساس تصمیم‌گیریهای تحصیلی- شغلی، گزینش صحیح به سادگی امکان پذیر نیست و بدون شک مساعی مقطعی مشاوران و راهنمایان تحصیلی هم‌چندان ثمربخش نخواهد بود. لذا، تأکید این مقاله بر این است که مشاوران و راهنمایان تحصیلی- شغلی با اهتمام در شناخت هرچه بیشتر عناصر اصلی رشد و بلوغ حرفه‌ای و

۱- Career Development : آن جنبه از رشد کلی فرد که بر یادگیری در زمینه آماده شدن، وارد شدن و پیشرفت در

دنیای کار تأکید دارد.

به کارگیری اصول یادگیری در تفهیم این عناصر، بالاخص به والدین، مربیان و مدیران، همکاری آنان را برای تحکیم هرچه بیشتر پایه‌های این رشد، جلب نمایند. به عبارت دیگر، علیرغم این که نقش اصلی و مسؤولیت عمده راهنمایی حرفه‌ای کودکان و نوجوانان برعهده مشاوران مدارس است، همکاری کامل نهادهای خانه، مدرسه و جامعه شرط اصلی هر برنامه موفق راهنمایی حرفه‌ای است. در حقیقت کمک به رشد حرفه‌ای کودکان و نوجوانان مسؤولیت مشترک تمام محیطهای آموزشی است. از این جهت ما، در فصل اول کتاب مشاور، نقش هریک از این نهادها را مورد بررسی قرار دادیم.

کتابشناسی

- شرتر، ئی، بروس، «بررسی و برنامه‌ریزی زندگی تحصیلی - شغلی»، ترجمه طیبه زندی پور، انتشارات فردوس، چاپ سوم، تهران، ۱۳۷۱.
- هیلی، سی، چارلز، «مشاوره حرفه‌ای برای معلمان و مشاوران»، ترجمه طیبه زندی پور، انتشارات نادى، چاپ دوم، کرج، ۱۳۷۵.
- استاد شهید علامه مرتضی مطهری، «اثر عامل کار در تربیت و سازندگی شخصیت»، فصل پنجم از کتاب: تعلیم و تربیت در اسلام، انتشارات الزهرا (س)، تهران ۱۳۶۲.
- حسینیان، سیمین، «انتخاب حرفه بیانگر فرد است.»، مجله علمی - پژوهشی دانشگاه الزهرا (س)، شماره‌های ۳ و ۴.
- زندى پور، طیبه، «نقش کار در زندگی انسان»، مجله کار - دانش، پاییز ۱۳۶۸.
- زندى پور، طیبه، «خدمات راهنمایی و مشاوره را چگونه احیا سازیم.»، نشریه علمی - پژوهشی علوم انسانی دانشگاه الزهرا (س)، شماره‌های ۷ و ۸.
- کریس، آلفرد، «بررسی رابطه تحول اخلاقی و اجتماعی یا بلوغ شغلی نوجوانان»، ترجمه شروین شمالی - تربیت، سال هشتم، شماره ۴.
- توسلی، غلامعباس، «طرح دو مشکل اساسی جوانان: ادامه تحصیل و انتخاب شغل»، پژوهشی در مسائل روانی - اجتماعی، شماره اول، سال اول.
- فیروزمند، فیروزه (مترجم)، «سیاستهای جدید برای اشتغال جوانان»، کار و جامعه، شماره ۷.
- علافر، صدیقه (مترجم)، «ایجاد شغل وظیفه‌ای است همگانی»، کار و جامعه، شماره ۶.

Hoyt, B. Kenneth, etal. Career Education: What it is and How to Do it. Olympus Co. 1974.